

Yönetmelikte devamlı olarak en az 50 işçi çalıştırılan iş yerlerinde, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yerine getirmek üzere iş yeri sağlık ve güvenlik birimi kurulu oluşturulacağı hükme bağlanmıştır. Bununla mevsimlik çalışan işçiler yönetmelik kapsamı dışında bırakılmıştır.

2- Mühendisler ve mimarlar yetkilendirildikleri alanlarda; yapı, maden, kimya, tekstil, sanayi vb. sektörlerde hizmet vermektan ve yaptıkları işlerden sorumlu kişilerdir. İş güvenliği konusunda bir yeterlilik tanımlaması yapılacaksa "iş güvenliği mühendisi" kavramı dışında bir kavram yaratmaya gerek yoktur.

Tüm uyarılara rağmen zorlama olarak "iş güvenliği uzmanı" kavramı yaratılmıştır. Bu unvanın ÇSGB tarafından verilemeyeceğinin bilinmesine rağmen uzman kavramında ısrar etmek, yönetmeliğin bir kez daha yargıya götürülmesine neden olacaktır.

İş güvenliğinin sağlanmasının bir ekip işi olduğunun kabul edilmesi, işyeri örgütlenmelerinde iş güvenliği mühendisi, iş güvenliği teknik elemanı vb. elemanlara görev verilmesi, daha bilimsel bir yaklaşım olacaktır.

3- Mühendisler yaptıkları işin bilime, teknolojiye ve hukuka uygunluğu konusunda meslek odaları vasıtası ile ve yargı yolu ile denetlenirler. Aldıkları akademik eğitimin kazandırdığı bilginin ve değerlerin korunması da odaları aracılığı ile yaşam boyu meslek içi eğitim ve meslekte gelişim çalışmalarını ile sağlanmaktadır. Dolayısıyla, meslek odaları bu yapının vazgeçilmez örgütü yapılarıdır.

Meslek Odaları kanunla kurulmuş kamu kurumu niteliğinde yapılarıdır. Ana yönetmelikleri serbest mühendislik müşavirlik hizmetleri yönetmeliği ve hizmet içi eğitim yönetmeliği ve diğer yönetmeliklerle mesleki gelişimin hizmet alanının hukuki temelini oluşturmuşlardır. Bu alanda çalışma yapmak varlık nedenlerinden. Mühendisler için yeni eğitim ve belgelendirme kurumları yaratmaya çalışmak kaynak israfına neden olacaktır.

İş güvenliği alanında hizmet verecek mühendislerin meslek odalarına kayıtlı olması denetim, haksız rekabetin önlenmesi ve mesleki gelişim için vazgeçilemez bir zorunluluktur.

4- Yönetmeliğe göre; yıllarca işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmış meslektaşlarımız ile TMMOB'ye bağlı odalar tarafından verilen eğitimler sonucu iş güvenliği mühendisi belgesi alan ve işyerlerinde iş güvenliği mühendisi olarak görev yapan meslektaşlarımızın bilgi birikimleri yok sayılmaktadır. Yönetmeliğe göre, A ve B Sınıfı Belge yalnızca ÇSGB'de çalışanlara verilebilmektedir. ÇSGB'de sadece üç yıl görev yapmış birisi belge almak için yeterli görülürken 15-20 yıl özel sektörde ya da kamu sektöründe görev yapmış birisinin bilgi birikimini yok saymak olanaklı değildir.

5- Yönetmelikte Eğiticilerin nitelikleri ile ilgili olarak pedagojik formasyon veya eğiticilerin eğitimi belgesinin yanı sıra, en az üç yıl (A) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesi ile iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yaptığını belgelemesi istenmektedir.

Daha sonra iptal edilmiş bir yönetmelik gereği alınmış, geçerli olmayan belge ile fiilen çalışılması mümkün olmadığından böyle bir koşulun dayatılmasını anlayabilmek mümkün değildir.

6-Yönetmelikte İş güvenliği uzmanlarının görevleri arasında, işyerinde, gece postaları da dahil olmak üzere çalışma ortamının gözetiminin yapılması hükmü de bulunmaktadır. Her ne kadar bir başka maddede, çalışma ortamının gözetimi, "işyeri sağlık ve güvenlik birimi ile ortak sağlık ve güvenlik biriminin işyerinde sağlık ve güvenlik tehlikelerine karşı yürüteceği her türlü önleyici ve düzeltici faaliyeti kapsar." şeklinde tarif edilmişse de gözetimin bizzat işin sürekli başında bulunularak yapılan bir faaliyet olduğu değerlendirildiğinde, İş Güvenliği Uzmanlarının sürekli işin başında bulunacağı gibi bir sonuca ulaşılmaktadır. Uygulamada bunun doğru işleyişini sağlayacak bir açıklamaya gereksinim vardır.

7- İş sağlığı ve güvenliği uzmanlarının işyeri sahibi karşısındaki mesleki bağımsızlığı sağlanmamıştır. Ücretini doğrudan işyeri sahibinden alan bir uzmanın mesleki bağımsızlığını koruması konusunda sıkıntılar yaşanacaktır.

8- Yukarıda sayılanların dışında yönetmeliğe ilişkin onlarca eleştirimiz ve hukuki eksiklikler bulunmaktadır. Bunlara rağmen TMMOB yönetmelik gereği temsil edildiği komisyonlara en iyi şekilde katkı verecektir.

İş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapacak mühendislerin eğitimini önemsemektedir. Yönetmelikte eksikliklere rağmen, yönetmelik yürürlükte olduğu sürece yapılacak eğitim ve sınavların bilimsel, objektif ölçütlerde yapılabilmesi için tüm katkımızı sunacağız. Eğitim, sınav vb. konulardaki son şekli verilmiş görüşlerimizi sunacağımızı belirtmekle birlikte, bu yazıda da bazı başlıklara değinilecektir. Sunduğumuz ve sunacağımız öneriler yalnız iş güvenliği mühendisliği eğitimine yöneliktir.

Diğer meslek gruplarını kapsamamaktadır.

Yönetmeliğin ayrıntılı olarak değerlendirilmeden hazırlandığına ilişkin verilerden birisi de eğitime katılanlar için düşmesi gereken asgari hava miktarıdır. Yönetmelikte bu on metre küp olarak belirtilmiştir. Oda yüksekliğinin 2,5 metre olduğu düşünülürken odadaki malzeme vs'leri hesaba katmadan bile 15 kişilik bir grup için 60 metre karelik bir alana ihtiyaç duyulmaktadır.

Eğitimin içeriğinden yalnızca konu başlıklarının alt alta sıralanmasını anlamamak gerekmektedir. Bu nedenle ders amaç, hedef, ilgili mevzuat, tarafların yükümlülükleri vb. başlıkların belirlendiği "ders planı" nın içeriğini önemsemektedir. Ders planında yalnızca konu başlıkları değil, ilgili mevzuat, ilgili standartlar, kaynakça vb. bilgiler yer almalıdır. TMMOB, bağı odalardan kendi meslek disiplinindeki konular için "ders planı" nın hazırlanmasını istemiştir. Odalardan bu konuda iletilecek öneriler, 12 Ekim 2009 tarihli toplantımızda değerlendirilecek ve son şekli verilmeye çalışılacaktır. Bu nedenle bir sonraki komisyon toplantısının 20 Ekim 2009 tarihinde yapılmasını öneriyoruz.

İş güvenliği uzmanı eğitiminin önemli bir bölümünün uzaktan eğitim yöntemi ile yerine getirileceğini görüyoruz. Yönteme ilişkin eleştiriler bir yana, ülkenin birçok yerinin teknik altyapısı böyle bir eğitimin yapılmasına imkân vermemektedir. Mühendislik eğitimi, eğitimi veren kişi ve eğitimi alanların yüz yüze, karşılıklı etkileşim içinde olduğu, öğrenme anında soru-cevap mekanizmasının çalıştığı ve diğer öğrencilerin de katılımlarının alındığı, bilginin paylaşılıp birlikte sorgulamanın yapıldığı derslik ve laboratuvarlarda gerçekleştirilmelidir. Bu eğitim süreci teknolojinin getirdiği yeni olanaklarla zenginleştirilebilir. Ancak eğitim müfredatının yalnızca 1/3 ünün yüz yüze verildiği bir eğitim modeli, mühendislik eğitimi için gerekli olan klasik eğitim modeline uymamaktadır.

Ölçme değerlendirme de en az eğitim kadar önem taşımaktadır. Soruların hazırlanması, soru bankası, sınav komisyonu, gözetmen, sınavların

yapılması, sınav ücretleri, soru kâğıtlarının değerlendirilmesi, pratik eğitimin başanya etkisi, sınav sonuçlarına itiraz, sınav evraklarının saklanması vb. konular eğitimler başlamadan mutlaka düzenlenmelidir. Yönetmeliğin bütününe yönelik uyarılarımızın yeniden değerlendirilerek düzenleneceğini umuyor, eğitim ve belgelendirme sürecinin önerilerimiz doğrultusunda gelişip sürdürülmesinde yarar görüyoruz.

Bilgi ve gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

N. Hakan GENÇ
Genel Sekreter